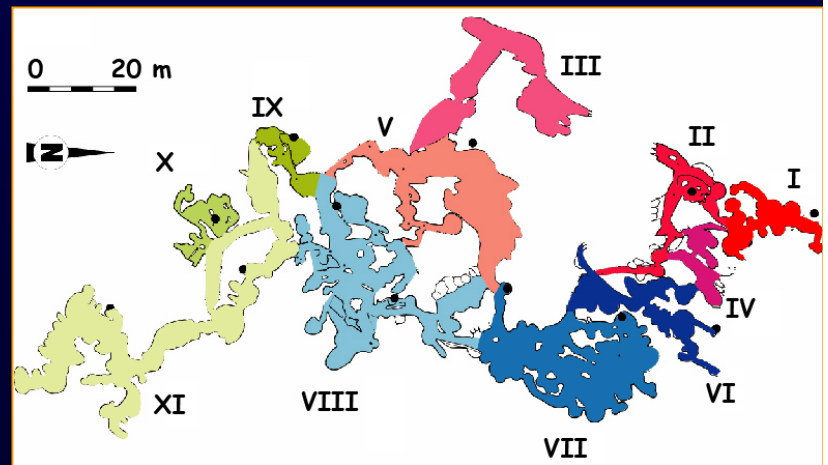
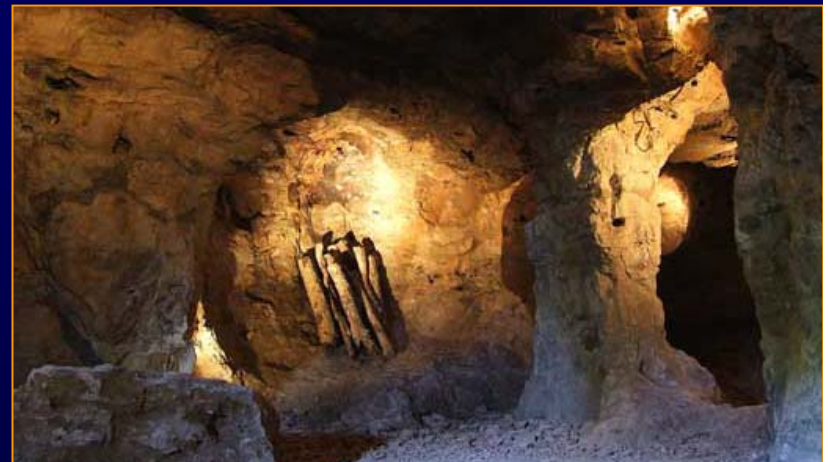

Hornická činnost v Melle: 7.-11. stol.

Těžba a hutnictví sulfidů stříbra a olova!

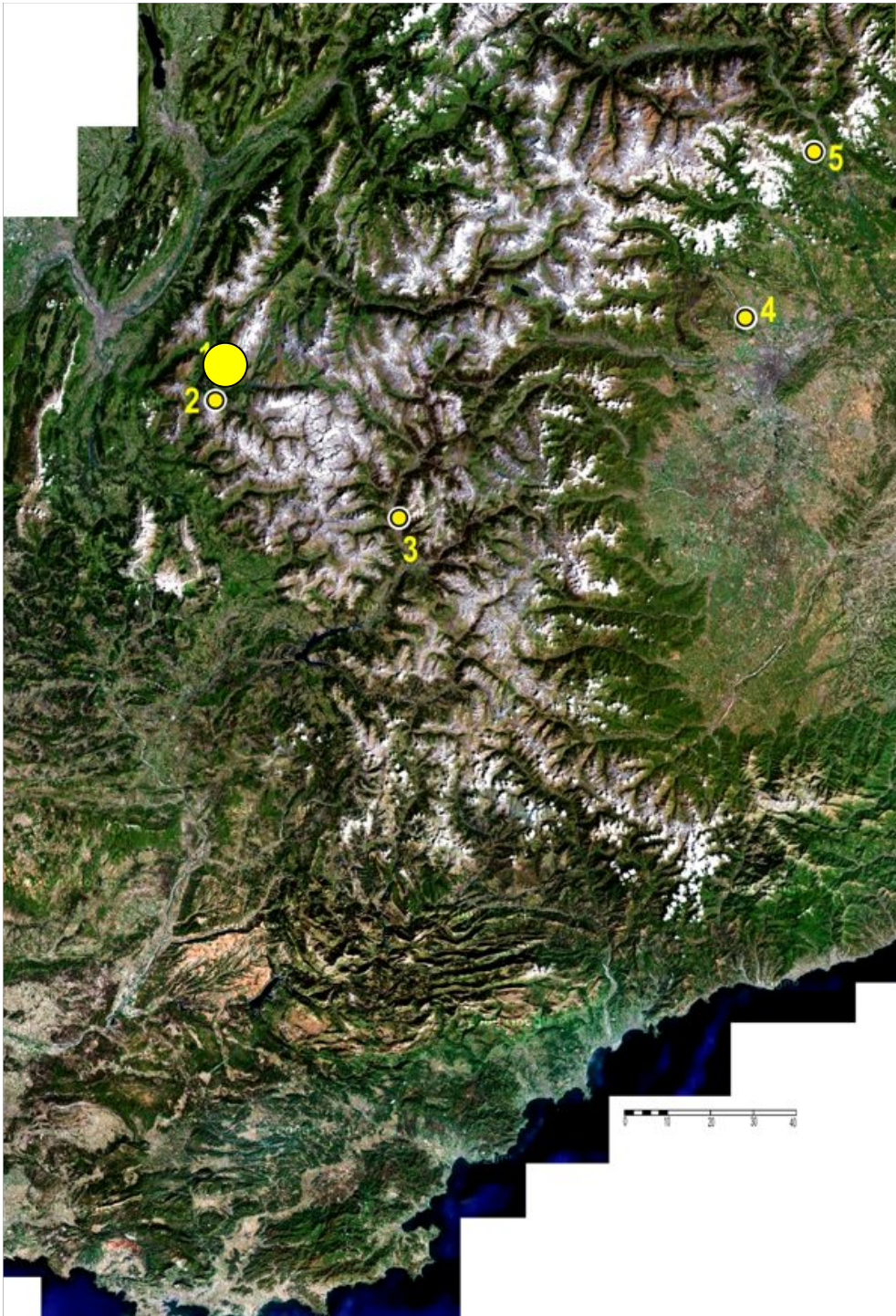
Ražba mince: 750-1200

Archeologický a archeometalurgický výzkumný projekt FAHMA

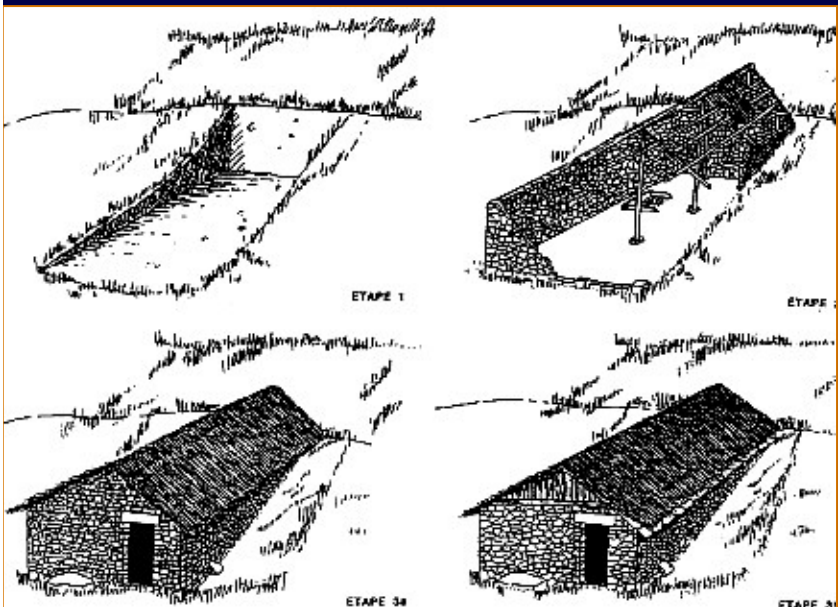
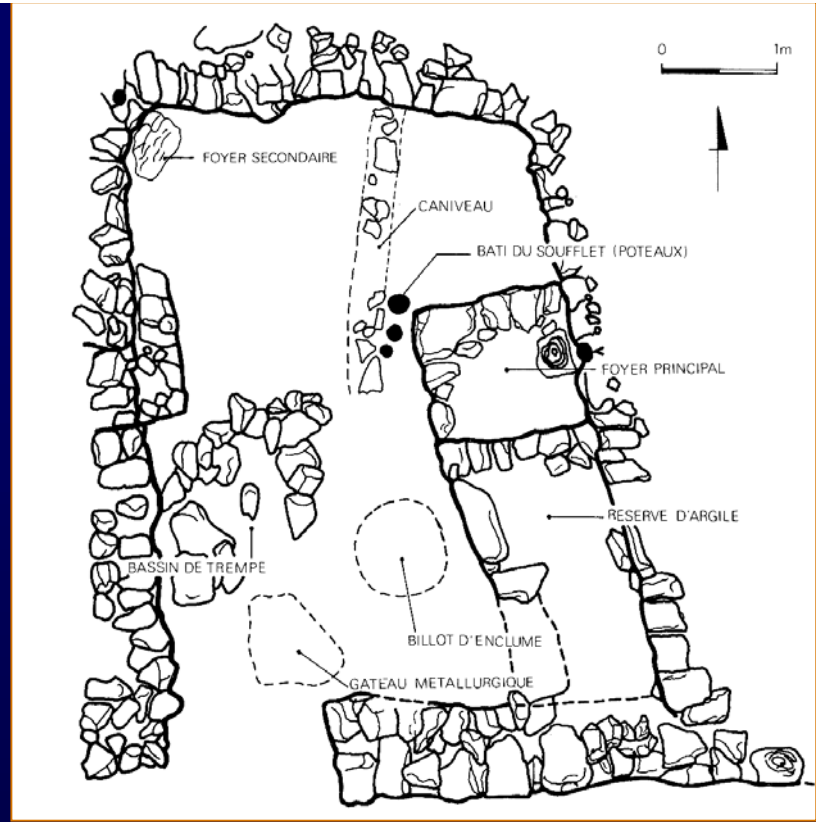

Brandes en Oisans (Alpe d'Huez) JV Francie

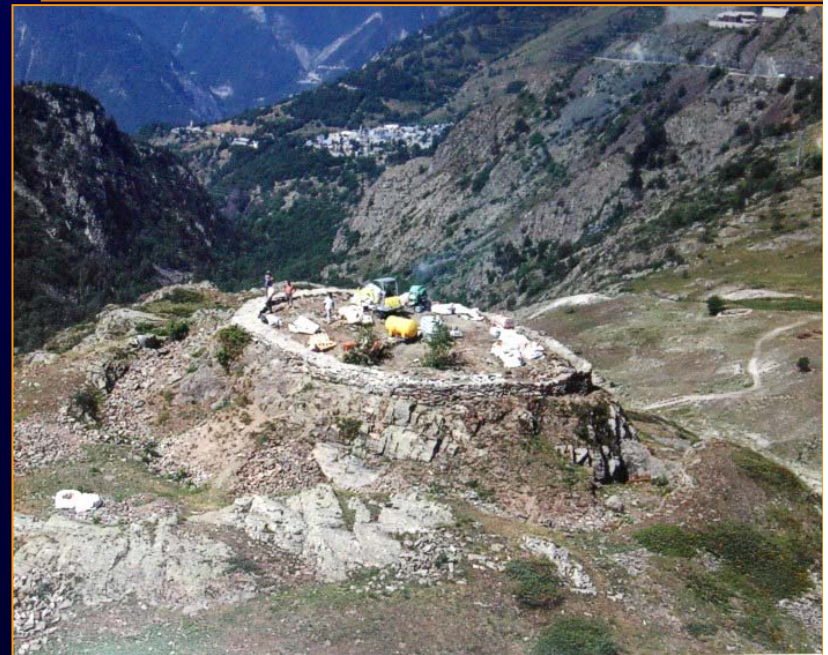
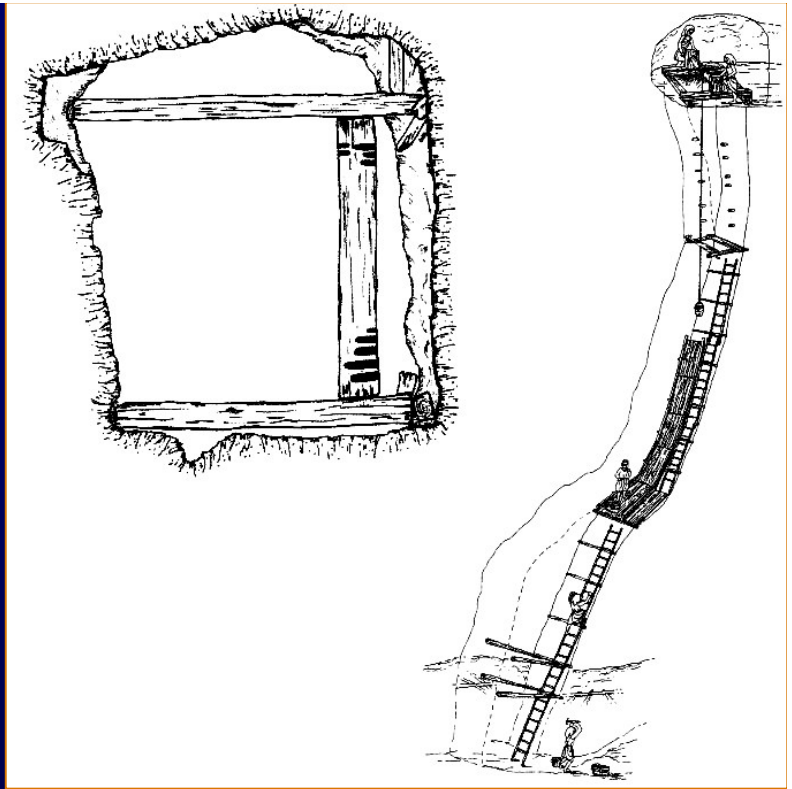

- Brandes en Oisans – Francie: 12.-13. století (podle Marie-Christine Bailly-Maitre).
- Nadmořská výška 1800 m.
- Doloženy šachty, štoly, úpravnické provozy, kovárny, kostel s pohřebištěm, opevněný areál
- Archeologické výzkumy od konce 80. let
- Vedoucí Marie-Christine Bailly- Maitre

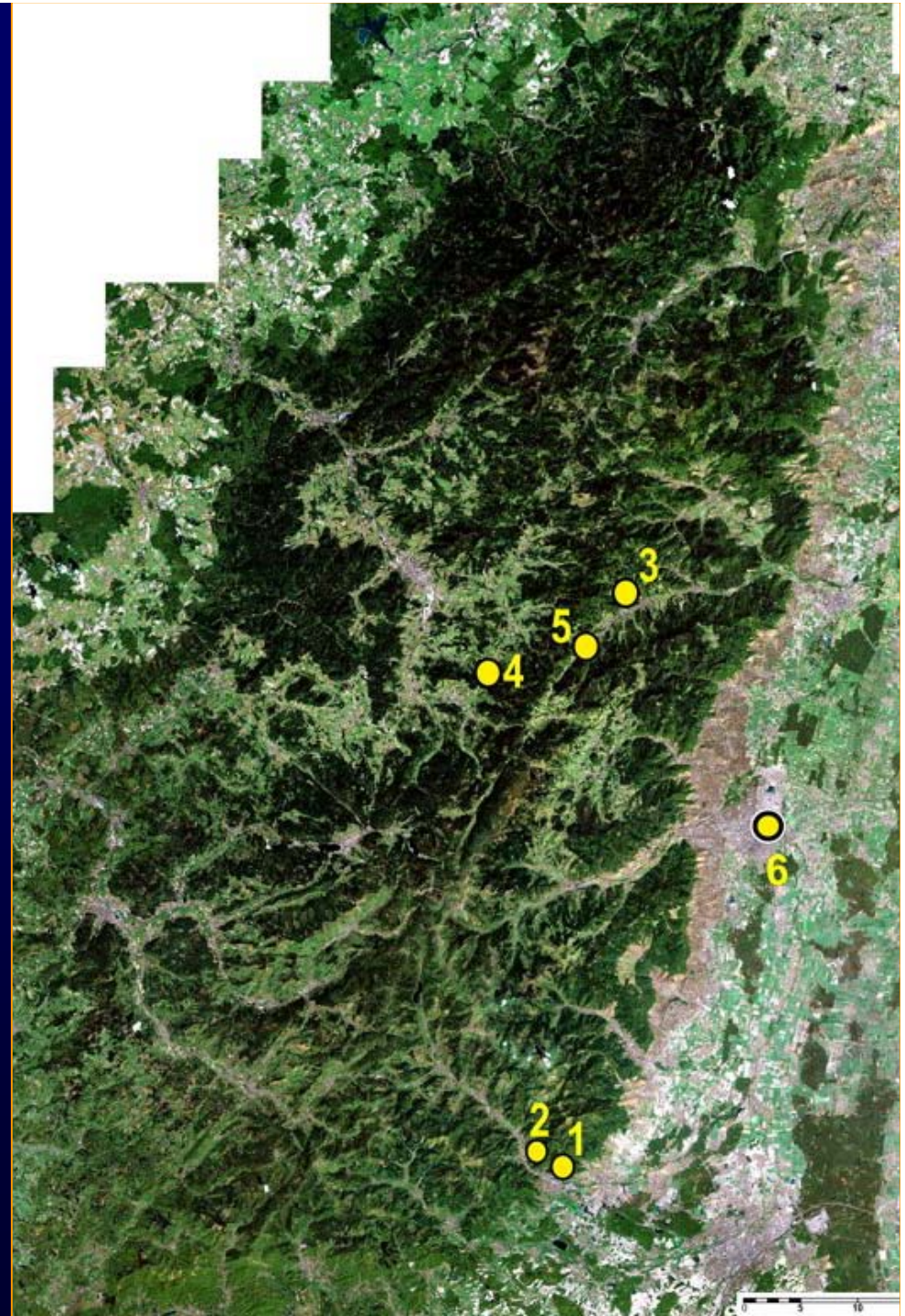
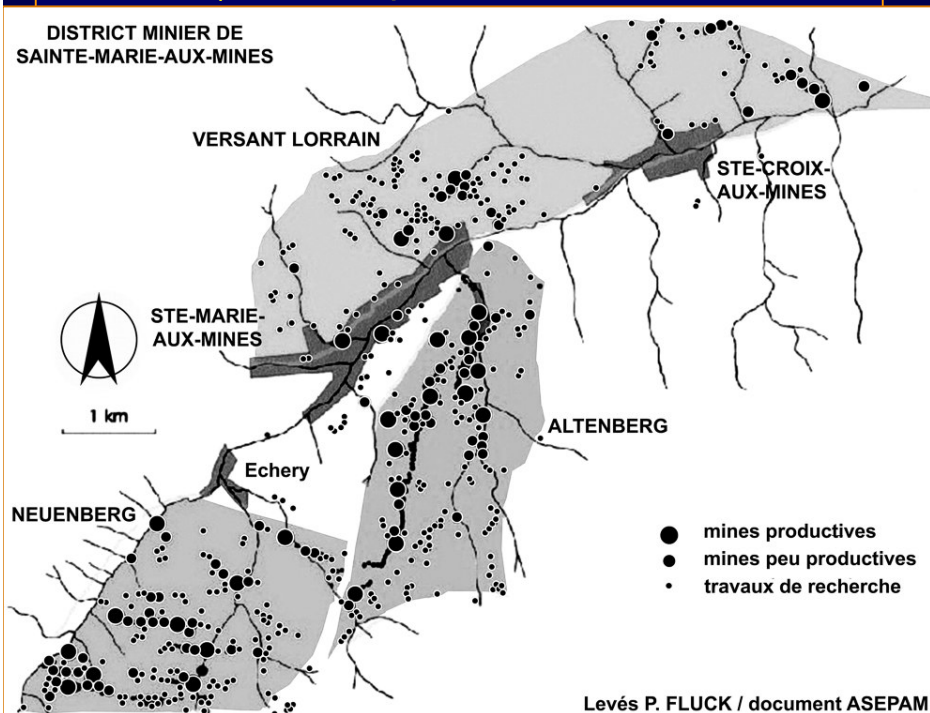

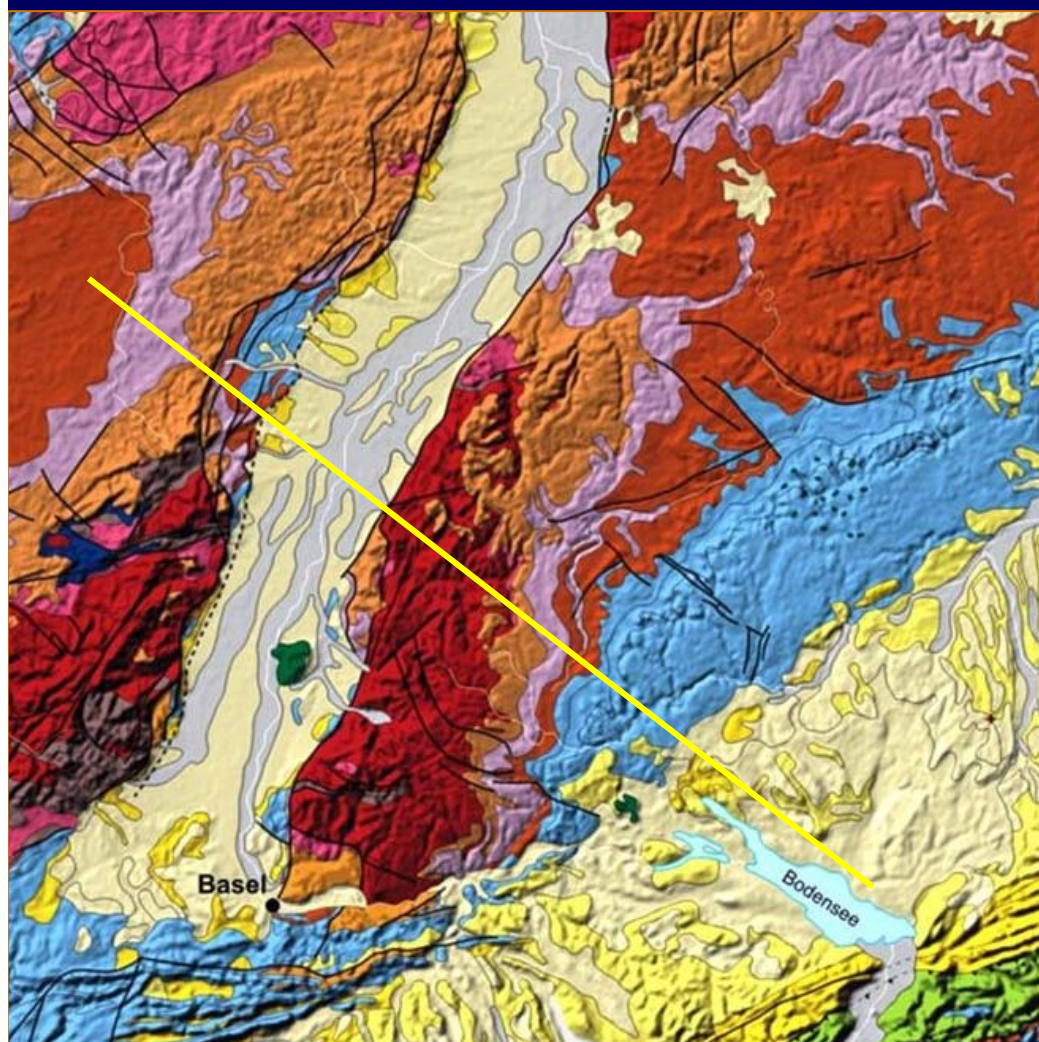
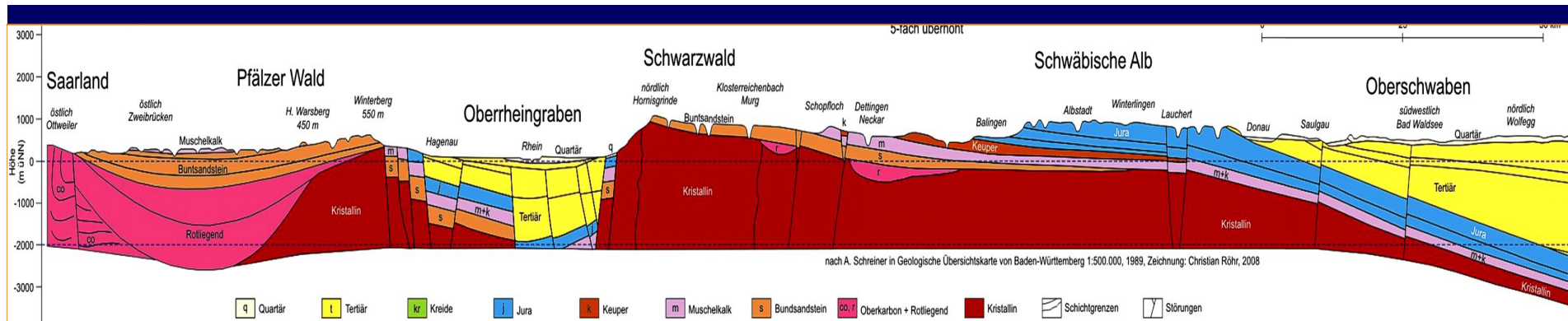

Chronicon Colmarienses, 1249: ...post hec multiplicati sunt in Bohemia Theutonici; per hos rex ingentes divicias collegit ex auri et argenti fodinis... (MGH XVII)

- Pleistozän
- känozoischer Basalt
- Jungtertiär
- Alttertiär
- Kreide
- Jura
- Keuper
- Muschelkalk
- Buntsandstein
- Trias, ungliedert
- Zechstein
- Rotliegend + Oberkarbon
- gefaltetes Paläozoikum
- Kristallin
- Störungen
- geologische Grenze

Schwarzwald Baden – Württemberg

Dlouhá tradice interdisciplinár-
ního výzkumu středověkého
hornictví

Archeologie, archivní výzkum,
geologie a mineralogie, průz-
kum a dokumentace podzemí,
geochemie a paleometalurgie

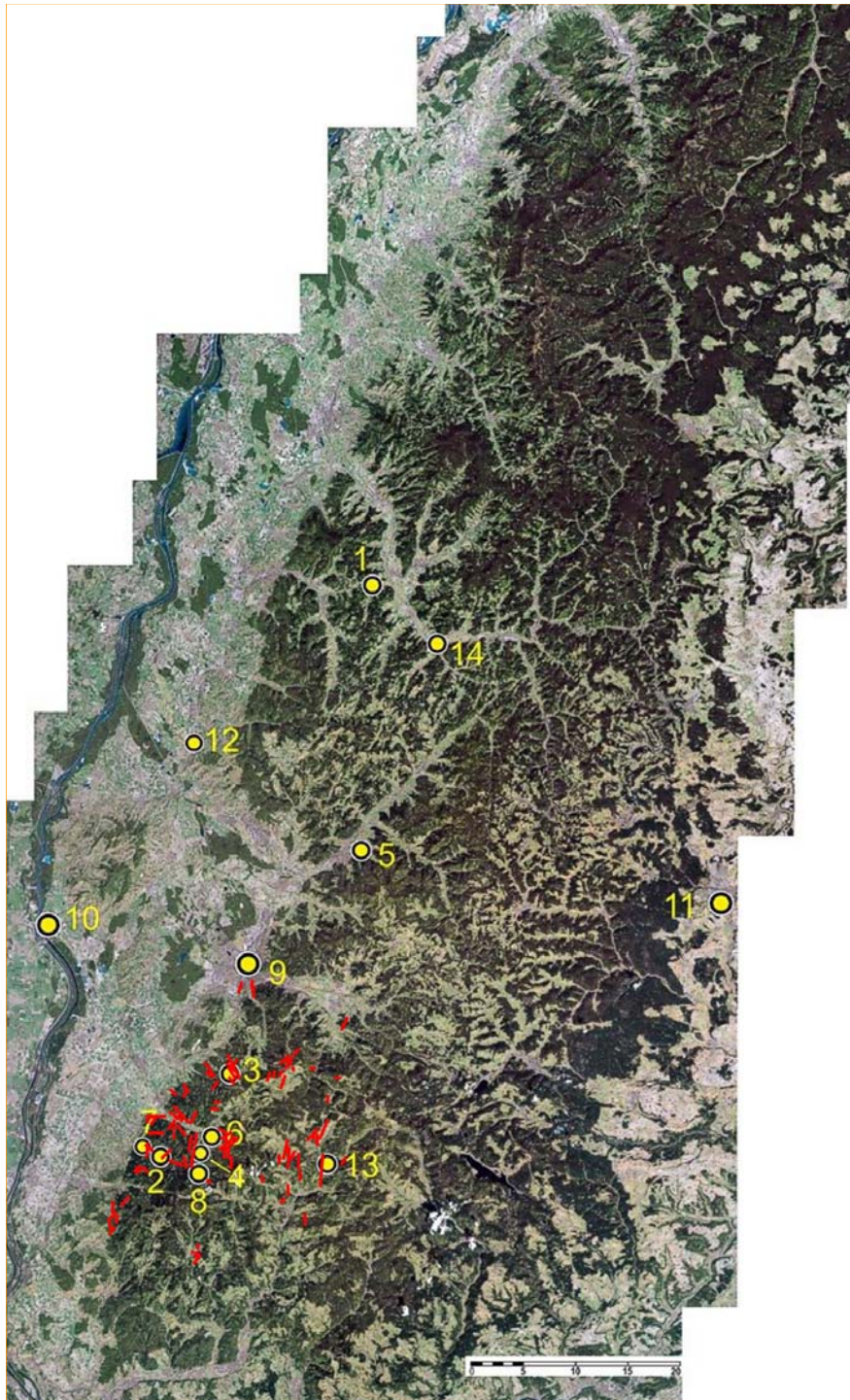
V 80.-90. letech spojeno zej-
ména s Albert-Ludwigs Univer-
sität Freiburg im Breisgau

Karlsruhe (ARGENTORATVM)

Baden-Baden (AQUAE)

Badenweiler (AQUA VILLAE)

Pohledy z podzimního Schauinslandu

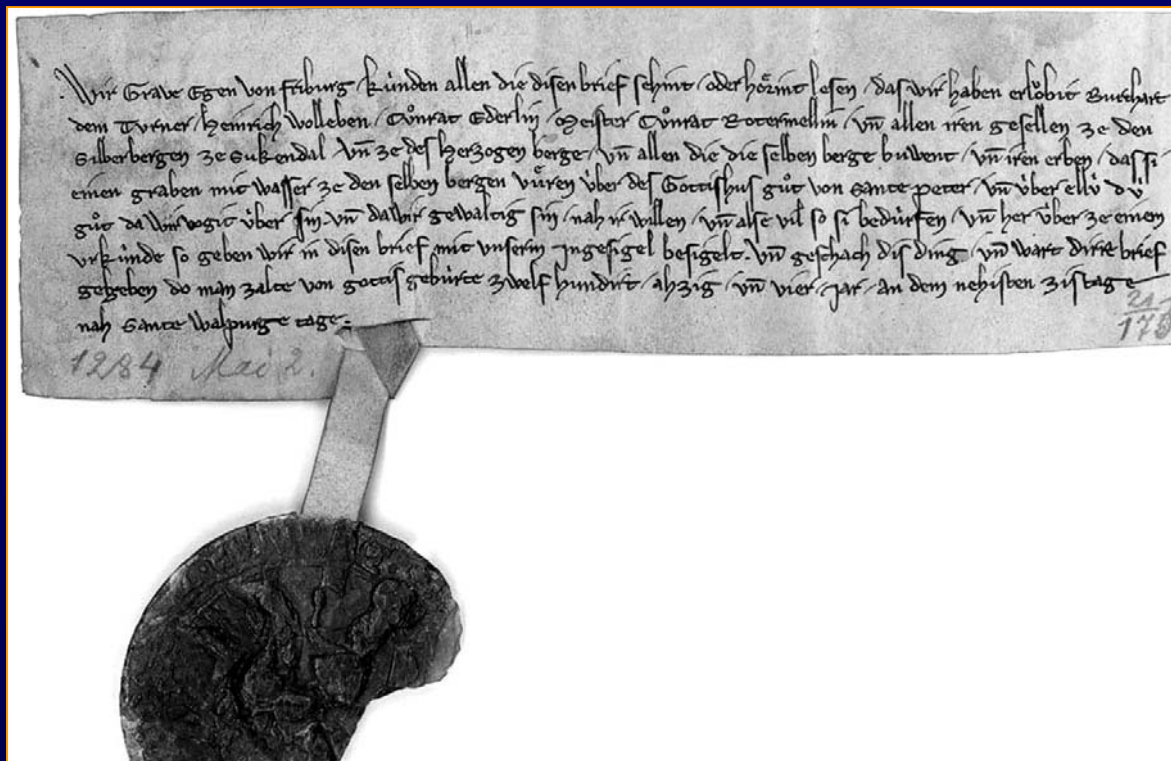
Schwarzwald. lokality spojené se středověkým hornictvím, hutnictvím a mincovnictvím:

- 1: Prinzbach (Kinzigtal): původně hornické městečko, opevnění
- 2: Geismättle u Sulzburgu (Sulzburgtal)
- 3: Birkenberg (St. Ullrich - Bollschweil)
- 4: Sußenbrunn u Münsteru (Münstertal)
- 5: Suggental
- 6: Münster (Münstertal)
- 7: Sulzburg
- 8: Rammelsbach
- 9: Freiburg im Breisgau
- 10: Briesach, 11: Villingen, 12: Kenzingen, 13: Todtnau,
- 14: Haslach, 15: Neubulach (ražba Ag feniků 12.-13. stol.).

1249: Chronicon Colmarienses
(Stadtkronik Kolmar), ...*post hec
multiplicati sunt in Bohemia
Theutonici; per hos rex ingentes
divicias collegit ex auri et argenti
fodinis...* (MGH XVII)

Středověké rudné hornictví v horním Porýní a u nás?

1284: „Wir, Graf Egon von Freiburg, verkünden allen, die diesen Brief lesen oder von ihm hören, dass wir Burkard Turner, Heinrich Wohleben, Konrad Ederlin, Meister **Konrad Rotermellin** und allen ihren Gesellen der Silberbergwerke Suggental und des Herzogenberges sowie allen, die diese Bergwerke bauen und ihren Erben, erlaubt haben, einen Graben mit Wasser zu denselben Bergwerken zu führen über die Güter des Klosters St. Peter und über alle anderen Güter, über die wir als Vogt Gewalt haben, nach ihrem Willen und so viel sie bedürfen. Zur Beurkundung besiegeln wir diesen Brief mit unserem Siegel. Dies geschah am nächsten Dienstag nahe beim heiligen Walpurgistag im Jahre 1284 gezählt von Gottes Geburt an.“

1315: na jihlavských Starých Horách uzavírá s těžaři smlouvu o čerpání vody z dolů **Heinricus Rothermel**

1341, 1351: **Hans der Rothermel** odvodňuje doly pomocí budovaných vodotěžných zařízení pro kláštery Weingarten a Sv. Leonhard v Rakousku

FREIBURG

centrum jižního
Schwarzwaldu

1008 – první zmínka v listině Jindřicha II.

1091 – CASTRVM DE FRIBURCH

1120 – městská práva: město Freiburg

1146 – městský farní kostel, Bernard z
Clairvaux a druhá křížová výprava

1200 – stavba katedrály Münster

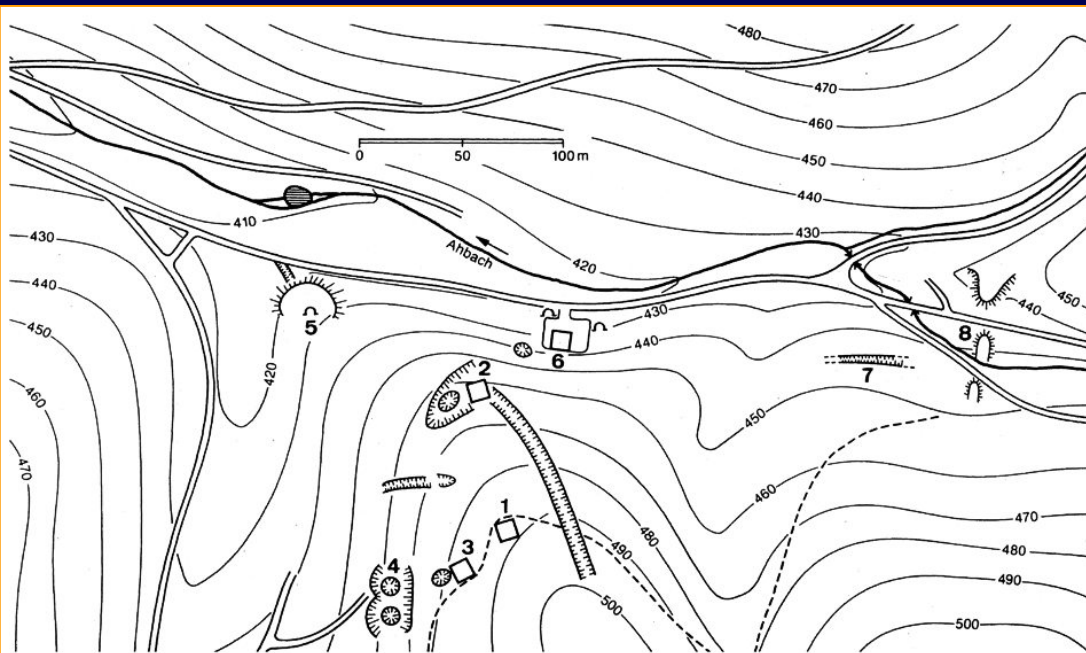
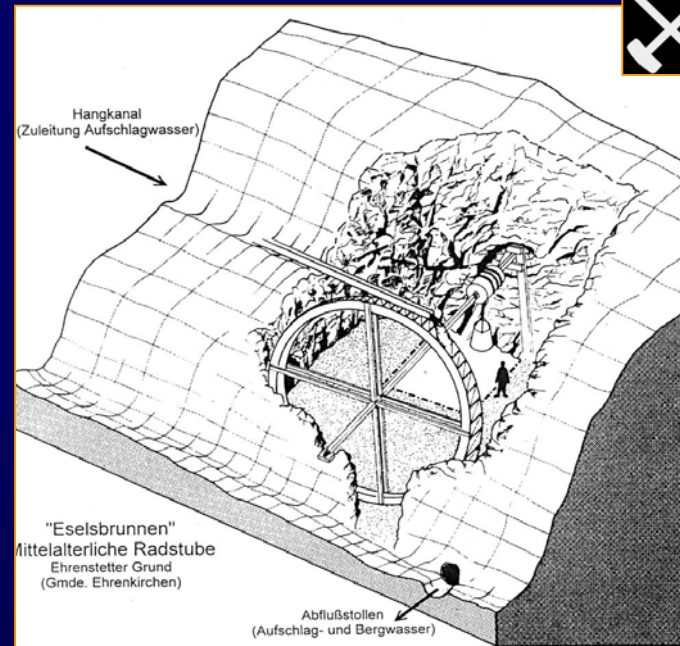

Ehrenkirchen, lok. Ehrenstetter Grund, údolí pot. Anbach na z. okraji Shwarzwaldu:

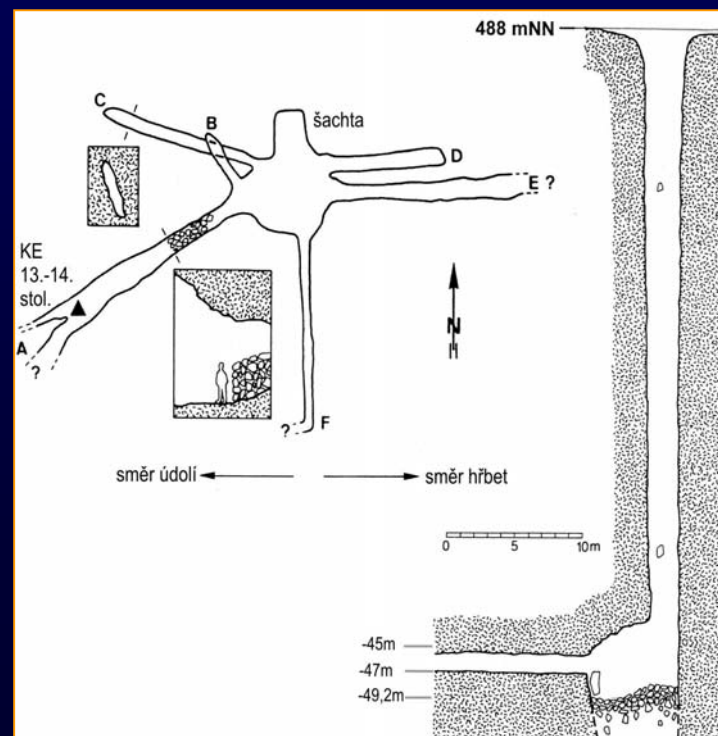
- jámy (pinky)
- těžní a čerpací šachty
- vodní nádrž
- náhon na kolo
- vodotěžní kolo
- šachta s rozrážkami a chodbami, KE 13.-14. stol.

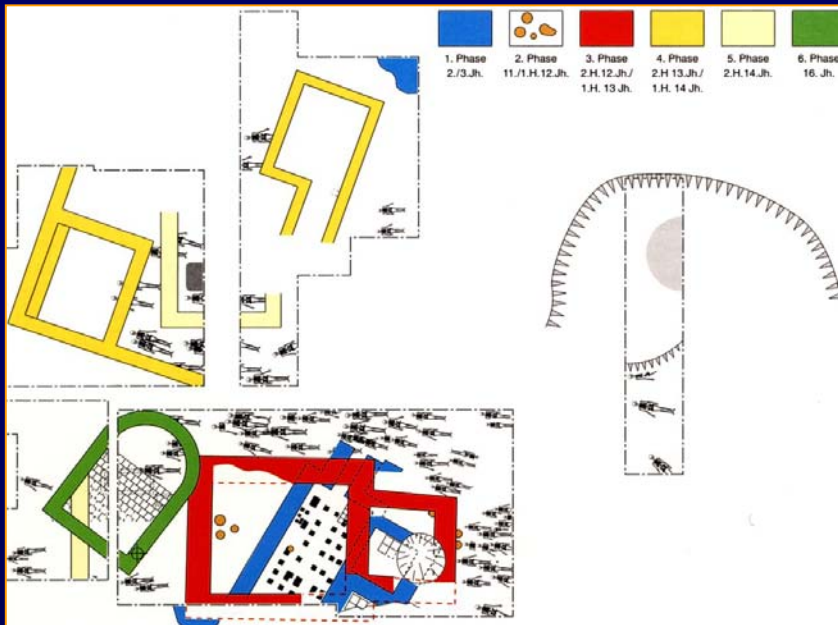
1-3: šachty
4: jámy s obvaly

5: zasuté ústí štoly
6: umístění vodotěžního kola

7: vysekaný kanál po mírné spád
8: hráz zaniklé nádrže

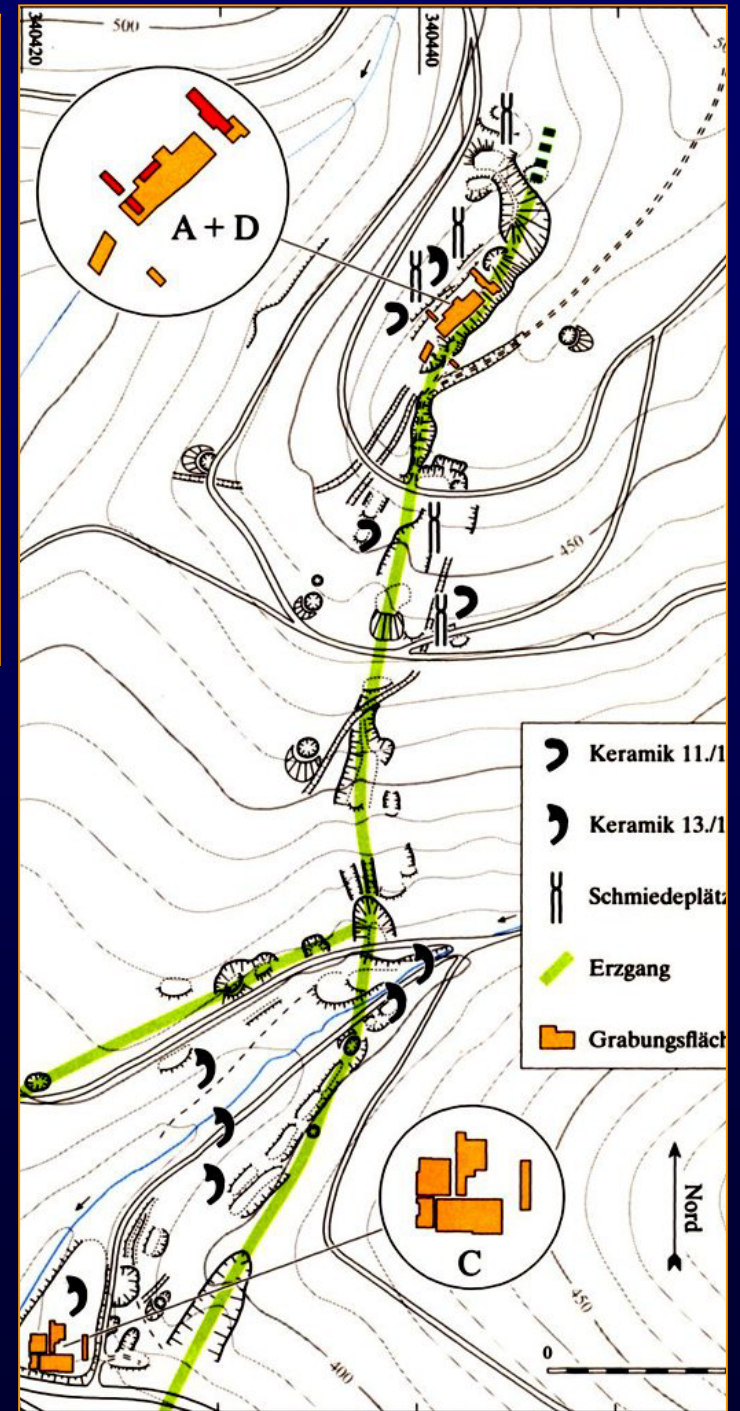

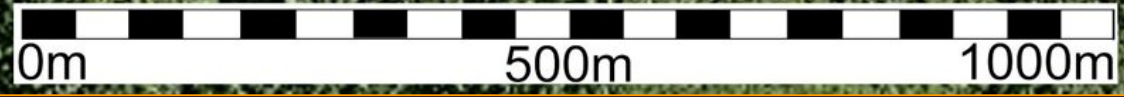
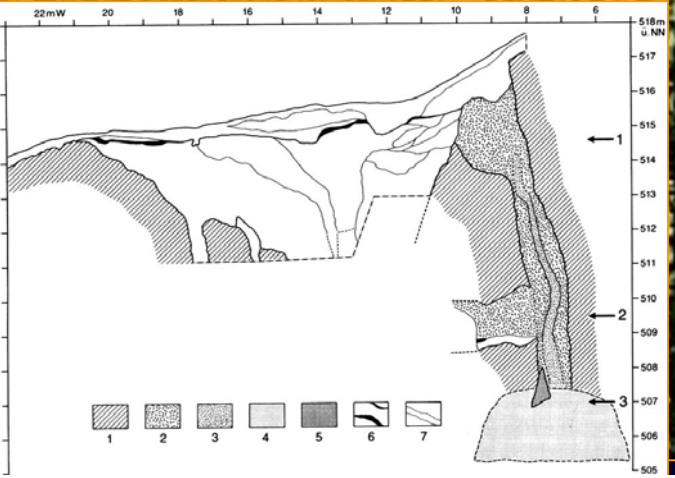
Geißmättle (Sulzbachtal)

• Nachází se na
horním okraji
Sulzburgu

• hornické mě-
stečko s koste-
lem, pohřebiš-
tům a kamen-
nými stavbami

hornické centrum podél
žíly Riester
Bergbauzentrum am
Riestergang
Sulzburg (jižní Schwarz-
wald), terra sigilata 1.-
2.stol. A.D.

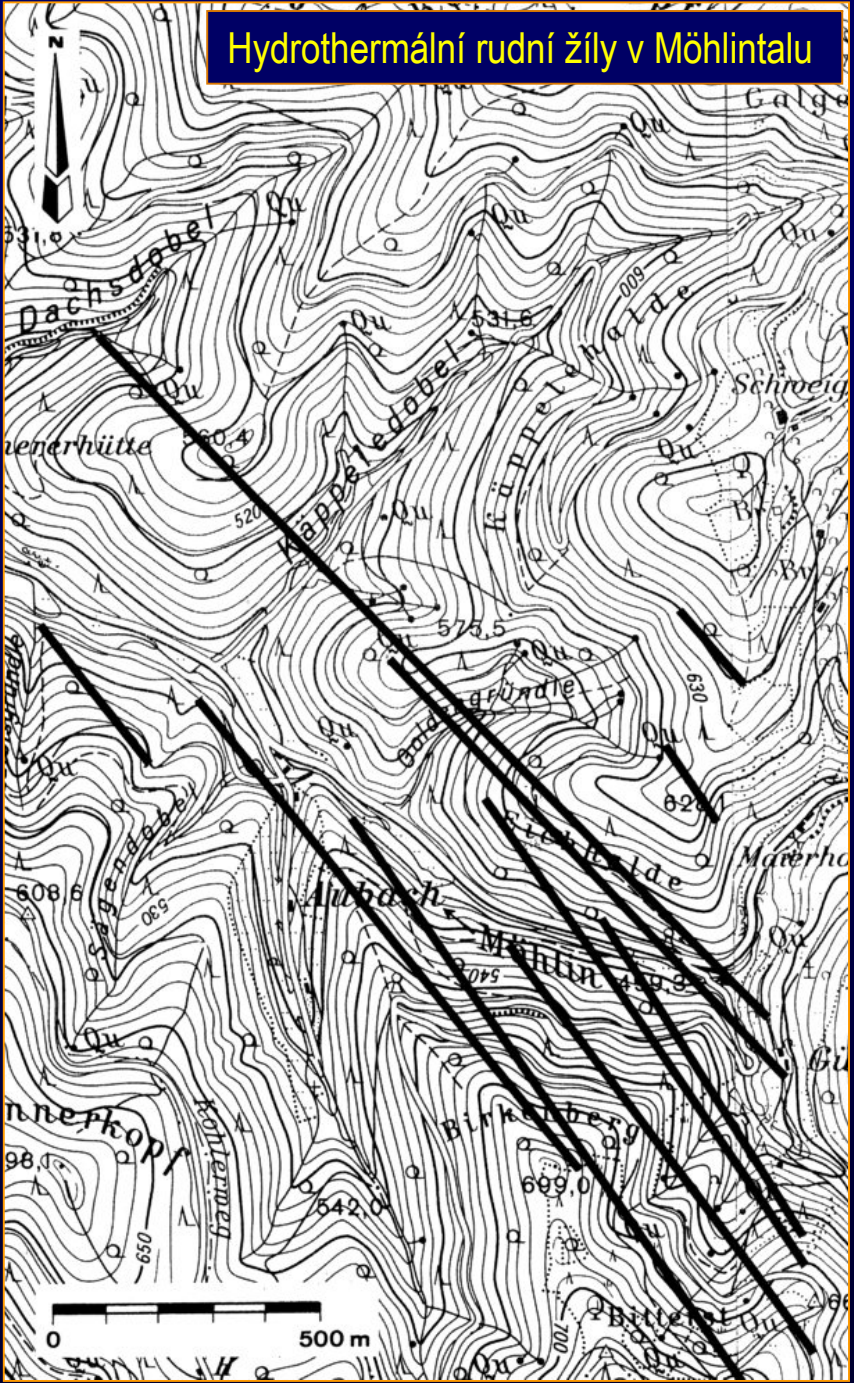
slovanské hradiště
slawischer Burgwall
Libice – předhradí,
10.—11. stol.
(Ag, Au, Cu, Pb),

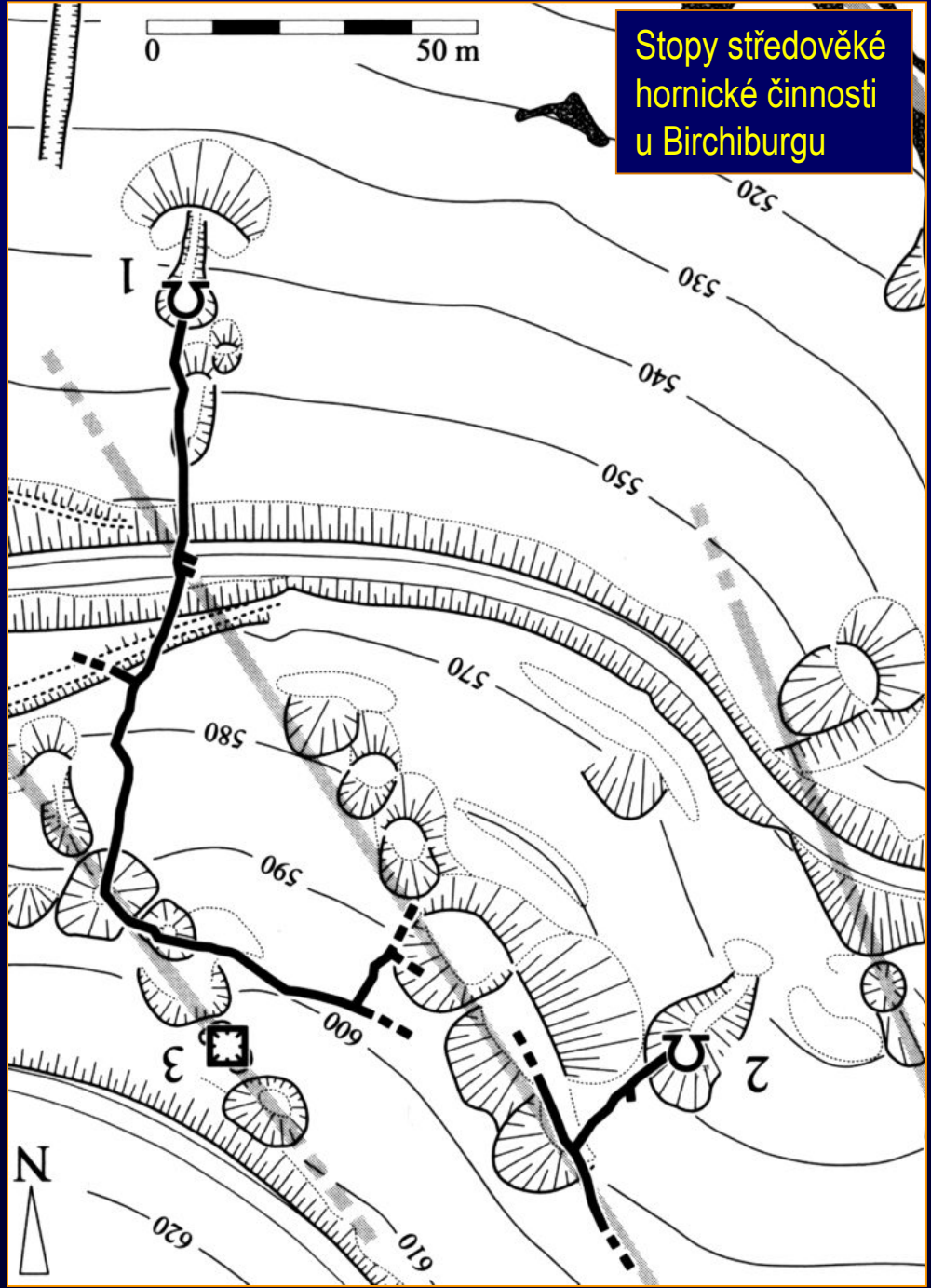
Hornické centrum
Bergbauzentrum
Jihlava – Staré Hory,
13. stol.
(Pb, Cu, Zn, Ag),

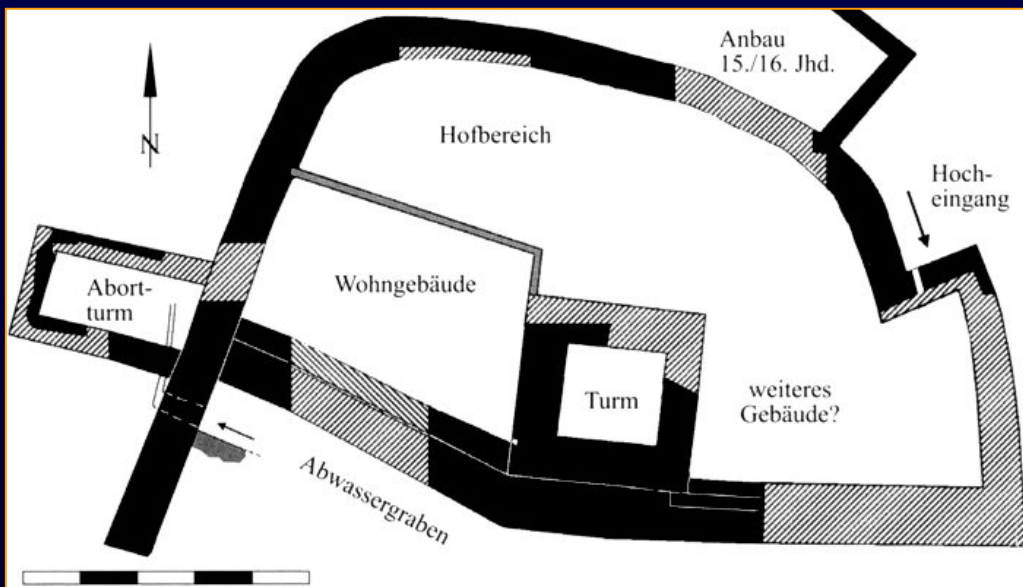
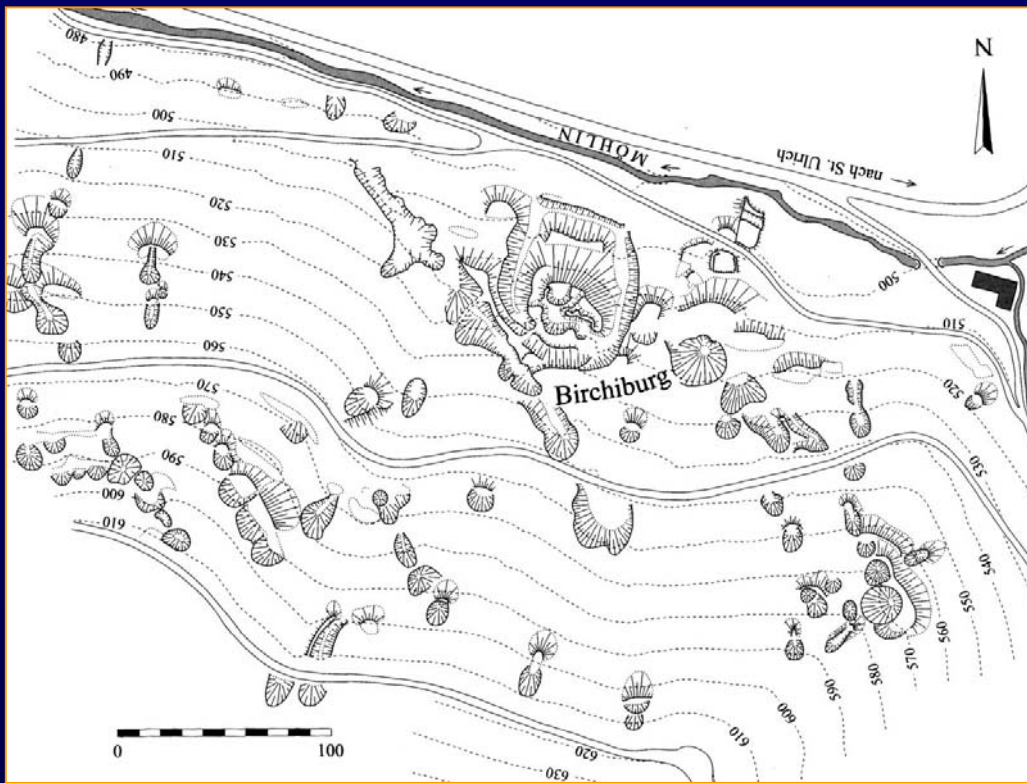
Hydrotermální rudní žíly v Möhlintalu

Stopy středověké hornické činnosti u Birchiburgu

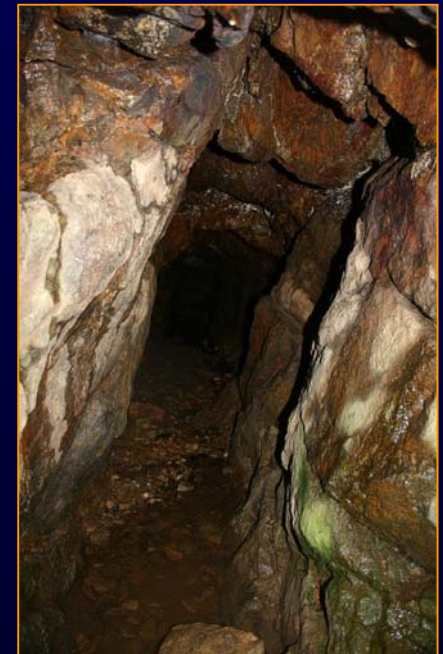

Birkenberg „Birchiburch“ (Möhlental)

- jámy a šachty
- povrchové výruby
- štoly a dobývky
- hrádek (ve zcela nestrategické poloze)
- sídliště (ve velmi nevhodné poloze)

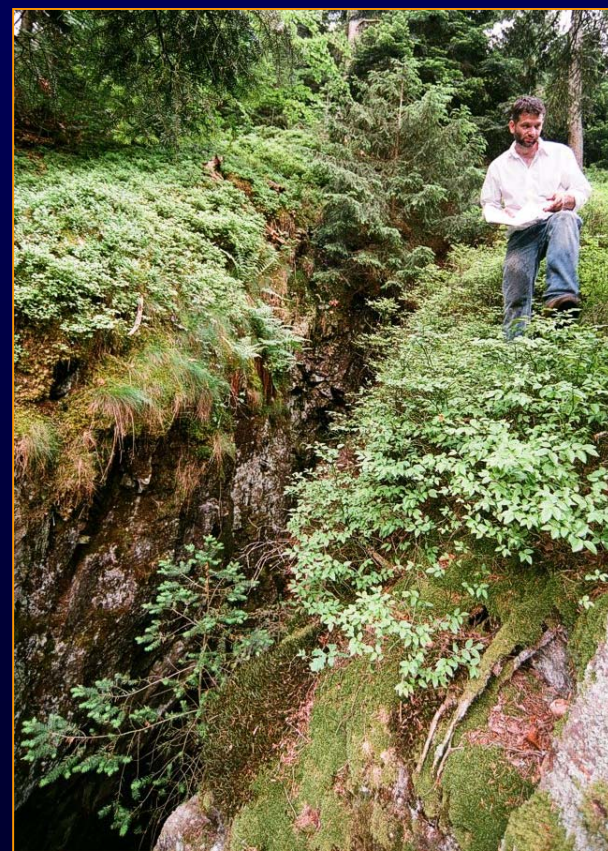

Kropbach (Münstertal)

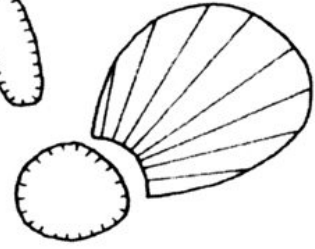
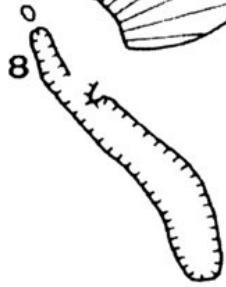
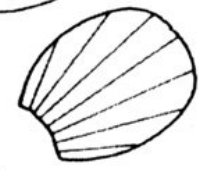
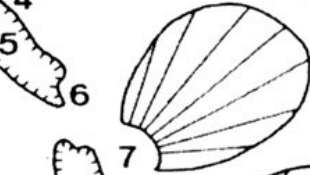
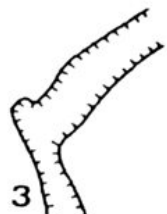
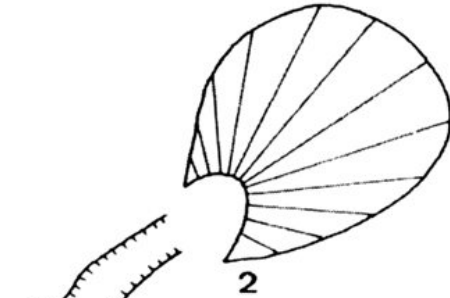
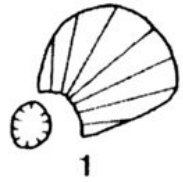
- Impozantní pozůstatky po středověké těžbě v podobě výrubů hloubek dnes přes 12-18 m.

Povrchová těžba?

zhroubené klenby štol a dobývek mělko pod povrchem?

Kropbach –
Galgenhalde;
Verhaureihe mit talwärts
vorgelagerten
Bergehalden. 1)
Keramik- und
Ziegelfunde 13./14.
Jahrhundert, 2)
Einzelfund einer
Schmiedeschlacke, 3)
mehrere etwa faustgroße
Vertiefungen
(Bühnlöcher,
Trittstufen?) in den
gegenüberliegenden
Felswänden, 4) senkrecht
abtauchende, an einen
Schacht erinnernde
Struktur am nördlichen
Verhaustoß, 5) Foto
(Abb. 4 d), 6) schmale,
1,5 bis 2 m tiefe und
nach oben offene kurze
Strecke, die von dem
tiefen Verhau
abgeschnitten wird, 7)
Holzkohlekonzentration
auf einem eingeebneten
Haldenpodest, 8) gut
erhaltenes, rechteckiges
Bühnloch im Fels mit
etwa 25 cm Kantenlänge

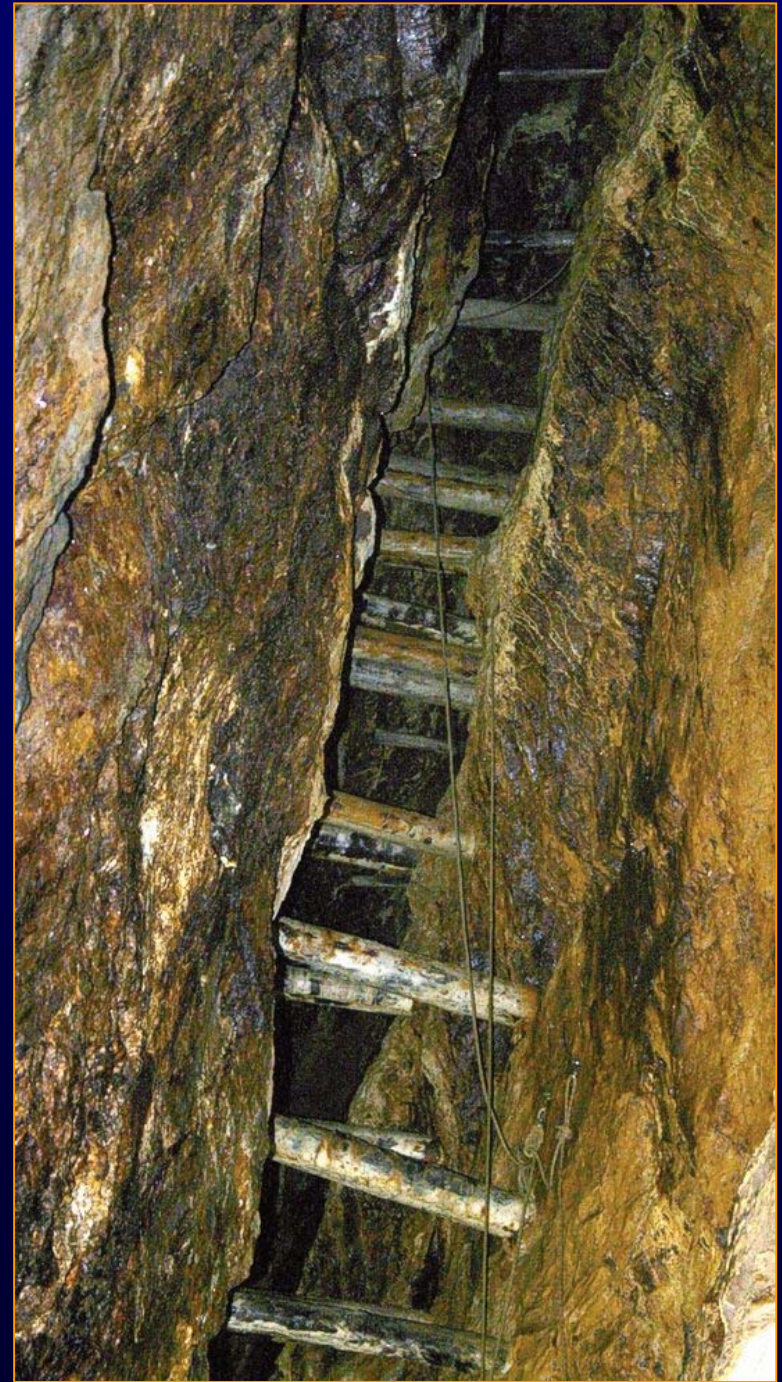

Mulden -
Teufelsgrund
(Münstertal):

Důl z pozdního
středověku až
novověku s
malotěžbou až
do 20. století.
Přístupný pro
veřejnost.

Suggental (štola Erich)

- malodůl uzavřený někdy v 19. stol.
- jedna z partií z období 14.-15. stol., sledná chodba ražená v barytové žíle (bílý a růžový), ve které jsou i dobývky. Je zkoumaná speleoarcheologicky

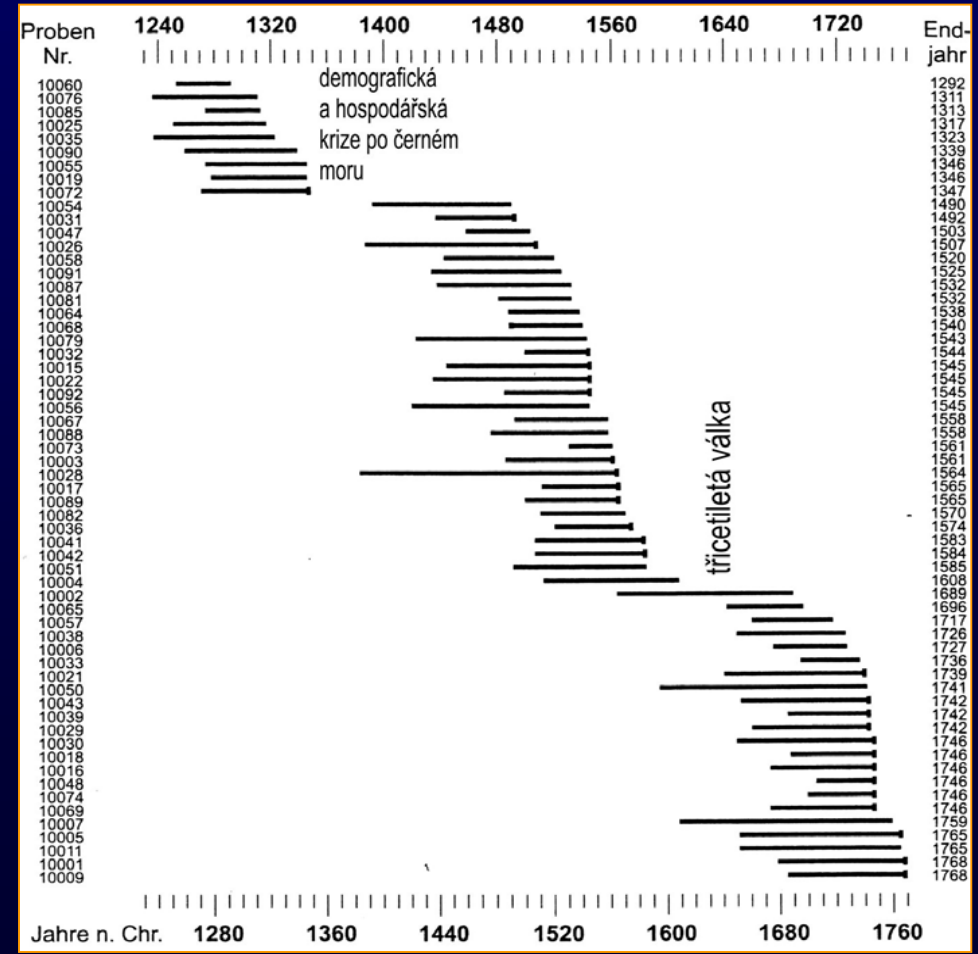
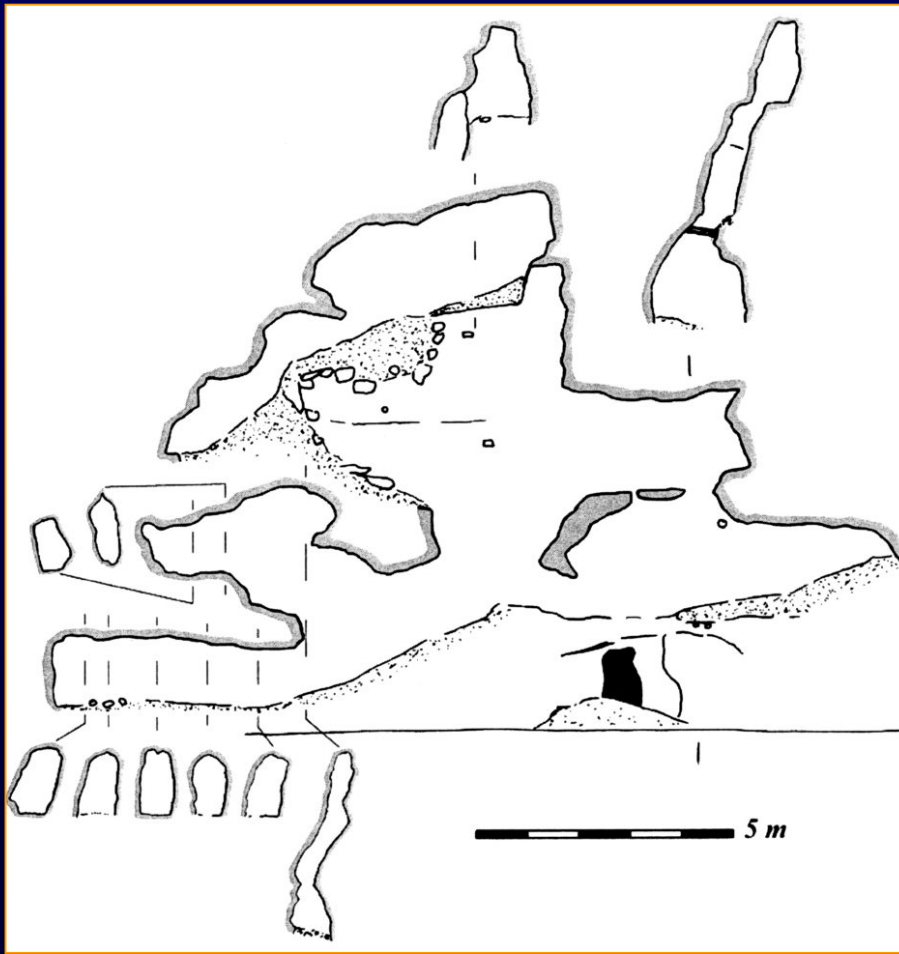

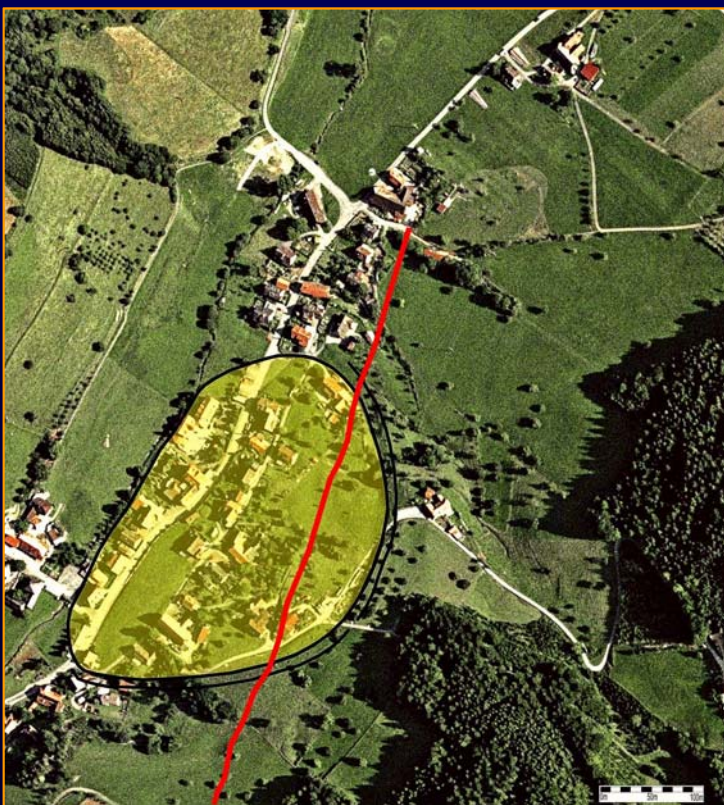

Schauinsland

- Dnes intenzivně zkoumaná hornická lokalita
- Zkoumány a dokumentovány podzemní důlní prostory
- Na povrchu ve výšce okolo 1100 m úpravnické provozy a sídliště 13.-16. století

PRINZBACH
(KINZIGTAL)
ZANIKLÉ HORNIC-
KÉ MĚSTEČKO
13.-14. STOLETÍ

